

[alla nr av MVG](#)

MVG

Information från Miljösamverkan Västra Götaland
nr 11 december 2002

[Bränder och utsläppsberedskap](#)
[Informationsmöten för chefer](#)
[Brev från en deltagare](#)
[Miljösamverkans vägledning](#)

[Tobakslagen och rökfria miljöer](#)

[Lyckade upptaktsmöten för Egenkontroll och systemtillsyn](#)

[Inför 2003. Ny verksamhetsplan med nya uppgifter](#)
[De nya delprojekten 2003](#)
[Delprojekt som fortsätter från 2002](#)

[Upptaktsmöte för tillsynskampanj om rivningsavfall](#)

[Seminariedag om kemikalietillsyn m.m.](#)

[Notis om egenkontroll](#)

[Kontakta oss](#)

[MVG](#)

Bränder och utsläppsberedskap

Informationsträffar för chefer

Vi har ordnat två informationsträffar för chefer inom räddningstjänst, miljökontor och byggkontor. Det blev en god uppslutning kring mötena med 23 deltagare i Mariestad och 35 i Göteborg.

Förmiddagen inleddes av Elisabeth Forkman från Länsstyrelsen som pratade om varför det är viktigt att titta på miljöeffekter av bränder och utsläpp samt vilka redskap miljökontor och länsstyrelse har när det gäller att ställa krav på åtgärder. Kjell Collstedt från Räddningstjänsten redogjorde för räddningstjänstlagen och hur miljöbalken påverkar räddningstjänstens arbete. Därefter berättade Sven-Åke Sonesson från Stadsbyggnadskontoret i Skövde om hur plan- och bygglagen kan tillämpas i plan- och byggprocessen för att få till förebyggande åtgärder. Kjell Collstedt och Carina Nyhammer från Falköpings kommun redogjorde för avsnittet - Vad gör vi när det händer? Carina Nyhammer

visade bland annat prov på vad en "olycksväska" kan innehålla och berättade om hur de olika checklistorna i rapporten "Vägledning vid bränder och utsläppsberedskap" är tänkt att användas. Eftermiddagen inleddes av Claes-Håkan Carlsson från Räddningsverket som berättade om bränders påverkan på miljömålen och Räddningsverkets sektorsansvar. Därefter redogjorde Linda Nilsson från Ulricehamns kommun, Ulf Edholm från Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Lena Johansson som är beredskapssamordnare i Ulricehamn för hur de har arbetat med samverkan, bland annat genom informationsmöten och utbildningsinsatser. Diskussionen som följde var givande och det kändes som om många var sugna på att dra igång samverkansgrupper i kommunerna när dagen var slut.

Utbildningsdag

Med det får jag avsluta och önska alla handläggare på miljökontor, byggkontor och inom räddningstjänsten hjärtligt välkomna till vår utbildningsdag den 21 november. När detta läses har kursen redan hållits. Intresset har varit jättestort så vi har all anledning att planera in fler [utbildningsdagar under våren](#), för dem som inte kom med vid detta första tillfälle.

Camilla Landén, tel 031-605895

Brev från en deltagare

Tack för ett bra initiativ med att väcka oss på räddningstjänsterna med miljösamverkan. Hoppas även miljöenheterna tycker detta är viktigt, så ett tidigt engagemang vid händelser kan ske. Samverkan är väl inte kommunernas förvaltningar så duktiga i, men jag skulle gärna se att man påbörjade arbetet tidigare än när händelsen har skett. Jag tycker att kommunerna skall bilda s.k. RAG-grupper (RiskAnalysGrupp). Ej samma som riskhantering! Gruppen bör bestå av Stadsark., Miljö/Hälsa, Tekniska (VA), Räddningstjänst, (Länsstyrelse, vid behov) och (Vägverk vid behov). Stadsark. skall vara sammankallande!

Denna grupp analyserar och föreslår gemensamt alla de risker som framkommer, när man gemensamt går igenom ÖP, detaljplaner samt för särskilda verksamheter. Då framkommer de behov som förvaltningarna har och för att göra samhället säkrare och de övriga förvaltningarna lär sig att ta hänsyn till de övrigas behov. Processen gör också att handläggningen går snabbare och att den blir billigare, när de mesta kan göras gemensamt, inte minst för den som har sökt ett bygglov.

Vidare tror jag samtalen mellan förvaltningarna och personkännedomen blir bra mycket bättre. Idag är det inte alldeles säkert att förvaltningarna skickar ut saker på remiss, utan de tror de vet själva.

Håkan Bergstam, Räddningschef Tjörn tel 0304-601200

Miljösamverkans "[Vägledning vid bränder och utsläppsberedskap](#)" är färdig. Den har skickats ut till samtliga miljökontor, räddningstjänster och

byggkontor i länet. Vägledningen finns nu också på vår hemsida. Det kan vara en fördel att printa ut checklistor m.m. från rapporten den vägen.

[Till Innehåll](#)

Tobakslagen och rökfria miljöer

Skärpningar har införts i Tobakslagen som innebär att alla serveringsställen från den 1 januari 2003 blir skyldiga att ha ett eller flera utrymmen där rökning är förbjuden.

Idag ska alla serveringar med fler än 50 platser ha sittplatser inom ett eller flera områden där rökning är förbjuden. Med den nya regeln hoppas regeringen att målet med i princip rökfritt på alla serveringsställen från årsskiftet 2004 ska uppnås på frivillig väg.

Kommunen ansvarar enligt Tobakslagen för tillsyn över bestämmelserna om rökförbud i vissa lokaler och bestämmelsen om rökfria områden på restauranger samt att försäljningsförbudet till personer under 18 år efterlevs.

Från den 1 juli 2002 gäller dessutom att den som säljer tobak skall anmäla detta till kommunen.

Som inspiration inför kommande tillsynsaktiviteter vill Miljösamverkan förmedla information om hur samarbete bedrivs i andra delar av landet. Ett mycket gediget material har tagits fram och detta kan även användas i Västra Götaland. Förhoppningsvis kan tillsynen leda till helt rökfria miljöer och anslutning till projektet Guldgaffeln. Att få fler rökfria restauranger och caféer är angeläget för att förbättra folkhälsan. Projektet Guldgaffeln är ett sätt att minska personalens exponering för tobaksrök och att bedriva ett tobaksförebyggande arbete, men också tillsyn enligt tobakslagen.

Projektet rökfria restauranger och caféer med symbolen Guldgaffeln startade 1997 av Folkhälsoinstitutet. Detta för att fler restauranger ska erbjuda rökfrihet.

Projekt med rökfria restauranger har bedrivits framgångsrikt i åtta län, Stockholm, Halland, Jönköping, Kronoberg, Skåne, Södermanland, Värmland och Uppsala.

Stadsdelförvaltning Centrum i Göteborg har initierat ett samarbete med Miljöförvaltningen och Hjärt-Lungfonden för att restauranger och caféer

i centrala Göteborg på frivillig väg ska bli helt rökfria med symbolen Guldgaffeln

En av anledningarna till Guldgaffeln framgångar är att det nu finns mer kunskaper om den passiva rökningens negativa effekter på hälsan. Flera olika studier har också visat att de flesta vill sitta rökfritt när de äter och därför väljer mer medvetet.

På Guldgaffelns egen hemsida www.guldgaffeln.nu finns information om hur Landstingets folkhälsoavdelning i Jönköpings län och miljökontoren i länet samarbetar med restauranger och kaféer för bättre hälsa. Gemensamma riktlinjer har arbetats fram för införande av helt rökfritt på serveringar och tillsyn enligt tobakslagen. Dessa riktlinjer har sedan antagits av miljönämnderna i länets 13 kommuner. Arbetsmaterial för miljö- och hälsoskyddsförvaltningarna samt informations och marknadsföringsmaterial att användas ute i kommunerna har tagits fram. Allt detta finns att tillgå på hemsidan.

Fram för ett rökfritt Västra Götaland !

Guðrun Törnström tel 031-60 50 73

Till Innehåll

Lyckade upptaktsmöten för Egenkontroll och systemtillsyn

På dessa möten, som i början av hösten hölls i Göteborg, Vänersborg, Borås och Marie-stad togs också Inomhusmiljö 2002 upp, men tyngdpunkten låg på egenkontroll och systemtillsyn.

Undertecknad respektive Camilla Landén berättade om hur tillsynskampanjerna planerats och presenterade handledningarna för dessa. De viktigaste inslagen var dock de praktiska erfarenheter från tillsyn som förmedlades av Elin Glavstedt/Sofie Palmqvist från länsstyrelsen i Östergötland (systemtillsyn vid tillsyn på industrier, med tonvikt på kemikaliefrågor), Anders Svedholm från Arbetsmiljöinspektionen (systemtillsyn av arbetsmiljö), Guðrun Törnström/Lotta Sahlin från vår länsstyrelse (systemtillsynsmetod i samband med kommunbesök). Dokumentation (OH-bilder) finns för den intresserade att ta del av på Miljösamverkans hemsida www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan under [Kurser m.m.](#)

Mitt intryck är att deltagarna upplevde tillställningarna som mycket intressanta, och de exempel från levande livet som vi fick bör ha inspirerat att sätta igång med de egna inspektionerna.

Det blir för de flesta ett nytt sätt att arbeta, och det kan krävas en hel del förberedelser innan man ger sig ut. Jag tror ändå det ska kännas intressant och utvecklande, och att man ska upptäcka att man höjer kvalitén i sitt tillsynsarbete. Det är därför min förhoppning att alla miljökontor ska ge sig tid att ta steget över tröskeln och pröva på tillsynsmetoden under kampanjtiden som nu förlängts och pågår till och med mars 2003. Genomför pilotinspektioner på ett par eller några objekt, helst i lite olika branscher. Ju fler miljökontor som gör detta, desto mer erfarenheter få vi tillsammans att ta hand om i den utvärdering som ska ske och förutsättningarna för att vi ska kunna finslipa metoden och utveckla handledningen till ett effektivt redskap ökar.

Inomhusmiljö

Samma kampanjtid, t.o.m. mars 2003, gäller för Inomhusmiljö 2002. Här hoppas vi att alla kommuner, som inte nyligen genomfört liknande kampanjer, ska kunna inspektera en stor andel av sina skolor och förskolor. Också här med systemtillsynsmetodik, men när så bedöms lämpligt med en förenklad variant som handledningen för detta delprojekt ger vägledning till.

Lasse Lind 0532-714 47

[Till Innehåll](#)

Inför 2003

Ny verksamhetsplan med nya uppgifter

Miljösamverkans styrgrupp fastställde den 19 september verksamhetsplanen för 2003.

Jag ska här ge ett kort referat av den. Samtidigt passar jag på att efterlysa deltagare till några nya projektgrupper som behöver sättas ihop. Ju tidigare projektgrupperna kan börja arbeta, desto bättre förutsättningar finns det att hinna med bra förberedelser och att fördela insatserna jämnt under verksamhetsåret.

Mitt intryck från tidigare projektgrupper är att deltagarna brukar uppleva det som mycket intressant och stimulerande att delta. Så ta chansen och anmäl dig om du känner att du har intresse eller särskilda kunskaper på något område vi ska arbeta med.

De nya delprojekten 2003

Farligt avfall

Detta blir ett tillsynsprojekt, och kan ses som en fortsättning på det arbete i avfallsfrågor som bedrivits i år. Flera i den befintliga

projektgrupp avfall kommer att fortsätta, men det kan också behövas nya deltagare.

Vi tror insatserna bör koncentreras mer på tillsyn av transportörer och avfallsföretag/deponier än på de verksamheter där avfallet uppkommer.

Radon

Här ska en handledning tas fram som stöd till miljökontorens arbete. Handledningen kommer att visa hur kommunerna kan utarbeta markradonöversikter med högre kvalitet och hur dessa bör användas, samt hur arbetet med att spåra och åtgärda befintliga byggnader och vattentäkter med höga radonhalter kan bedrivas.

Det blir ingen gemensam tillsynskampanj 2003, men det kan eventuellt aktualiseras inför 2004.

Här behövs en ny projektgrupp. Några miljöinspektörer bör delta, men också byggnadsinspektörer och Länsstyrelsens bostadsenhet.

Cisterntillsyn

De något snåriga regler som gäller för cisterner, och miljönämndernas tillsyn över dessa, ska redas ut och resultera i en handledning för tillsynsarbetet. Vi håller öppet för att också genomföra en tillsynskampanj med stöd av denna handledning, som blir ett komplement till Miljösamverkans Handledning för kemikalietillsyn (2000).

En projektgrupp behöver bildas. Utöver miljöinspektörer måste bl.a. också byggnadsinspektörer och räddningstjänst vara representerade.

Biltvättar

En tillsynskampanj ska genomföras under hösten 2003. Den kan i princip bestå av besök på biltvättarna med intervjuer om deras biltvätt- och reningsutrustning och planer på förbättringar. Men det kan också övervägas att ta med tillsyn av andra förhållanden på verksamheterna. Våren får ägnas åt förberedelser av denna kampanj.

En ny projektgrupp behövs, här kan det nog vara bra att också få med representanter för gatukontor/VA-verk.

Behovsutredningar och tillsynsplaner

Hur tar man fram dessa styrdokument på bästa sätt, så att de godtas av politikerna och uppfyller lagstiftningens krav samtidigt som de blir effektiva instrument för styrning av den egna verksamheten? De frågorna ska vi försöka ge vägledning till, bl.a. genom att ordna ett par seminarier. Miljösamverkans arbetsgrupp tror att det är viktigast att fokusera på behovsutredningar som ger en verklig bedömning av tillsynsbehovet utgående från faktiska förhållanden i kommunen, inklusive en riskanalys avseende miljö och hälsa. Inte enbart summering av antal tillsynsobjekt multiplicerat med någon tidsfaktor för varje bransch

En projektgrupp behövs också för detta arbete. Möjligen kan arbetsgruppen här fungera som projektgrupp, men vi efterlyser ändå intresserade inspektörer som vill delta i arbetet.

Dagvatten

Hur ska miljöbalkens krav på rening av dagvatten i praktiken kunna uppfyllas? Delprojektet kan handla om att sammanställa faktaunderlag och ta fram någon form av policyförslag.

Här behövs en projektgrupp med representanter från både miljö- och VA-sidan, och kanske också planerare.

Uppföljning hälsoskadligt buller

Tillsynskampanjen av hälsoskadligt buller på diskotek m.m. 2001 visade att överskridanden av riktvärden är vanligt. Därför görs nu en ny tillsynskampanj, med start sommaren 2003.

Den tidigare projektgrupp buller bör kunna återsamlas vid ett eller ett par tillfällen för att planera kampanjen. Vi räknar med att handledningen från 2001 ska kunna användas också nu.

Delprojekt som fortsätter från 2002

De här delprojekten är väl läsarna bekanta med, så därför nämns bara kort vilka slags insatser det är som kommer att ske 2003.

Egenkontroll och systemtillsyn

Tillsynskampanjen pågår t.o.m. mars. Därefter ska utvärdering göras, och handledningen eventuellt revideras.

Inomhusmiljö

Här gäller precis detsamma som sagts under Egenkontroll och systemtillsyn. Dessutom finns möjlighet, för de miljökontor som så önskar, att bedriva tillsyn på vårdlokaler med stöd av det material som just nu håller på att tas fram.

Uppföljning PCB-Fria Fogar

Projektgruppen fortsätter och ska genom att besvara frågor m.m. kunna ge stöd till miljökontoren i det fleråriga arbete som insatserna för PCB-sanering innebär.

Bränder och utsläppsberedskap

Det som framförallt kan bli aktuellt från Miljösamverkans sida är att ordna fler utbildningstillfällen. Ute i kommunerna är det viktigt att miljökontor och räddningstjänst börjar samverka kring de här frågorna.

Entreprenörer och entreprenadverksamhet

Det material som nu tas fram och väntas bli klart till årsskiftet, kan under nästa år behöva kompletteras med information om och till fler entreprenadbranscher.

Lasse Lind 0532-714 47

[Till Innehåll](#)

Upptaktsmöte för tillsynskampanj om rivningsavfall

Syftet med mötet var att starta upp tillsynskampanjen av rivningsavfall i hela länet. Totalt deltog ca 30 representanter från 16 olika kommuner, vilket givetvis känns jätteroligt! Efter en snabb genomgång av checklista och handledning fick de kommuner som deltagit i pilotprojektet i våras tillfälle att dela med sig av sina erfarenheter.

Gunnar Edlund från Marks kommun redogjorde för hur man arbetat vid rivning av ett par enbostadshus och Carl-Mikael Svensson i Lerums kommun berättade om sin handläggning vid rivning av en industrifastighet. Anne Svensson från Göteborgs kommun gjorde ett sammandrag av sina erfarenheter vid inspektion av ett 10-tal rivningsobjekt.

Därefter redogjorde Anna-Karin Davidsson från Länsstyrelsen i Vänersborg för reglerna för klassificering av avfall. När det uppstår tveksamheter kring hur ett avfall ska klassificeras går det bra att vända sig till Länsstyrelsens avfallsgrupp så hjälper de till med bedömningen.

Dagen avslutades med ett bildspel över olika komponenter med kvicksilver och PCB som man kan hitta i fastigheter som ska rivas.

Vi hoppas givetvis att alla gick ifrån mötet med RIV i blicken!

Miljösamverkan kommer att skicka ut en enkät för utvärdering av projektet.

Camilla Landén, tel 031-605895

[Till Innehåll](#)

Seminariedag om kemikalietillsyn m.m.

I oktober 2002 anordnade Länsstyrelsen en kursdag i kemikalietillsyn för kommunernas miljöinspektörer och miljöhandläggarna på Länsstyrelsen.

Seminariet var välbesökt med 107 anmälda som fick lyssna på Karin Rumar från Kemikalieinspektionen, Ann Lundström från Göteborgs Miljöförvaltning samt Magnus Nårdal och Carina Blid från Länsstyrelsen.

Karin Rumar, Kemikalieinspektionen, gick igenom de nya

bestämmelserna i kemikalielagstiftning som har börjat gälla från juli i år. Det handlar om miljöfarlighetsmärkning av blandningar av kemikalier, nya märkningar av ämnen och utökade krav på varuinformationsblad. Karin Rumar varvade teori med praktiska övningar vilket uppskattades av deltagarna.

Ann Lundström, Göteborgs Miljöförvaltning, beskrev konkret hur kemikalietillsyn kan bedrivas. Ett projekt har bedrivits under 2002 som omfattar kontroll av märkning och klassificering av kemikalier som används i vissa industribranscher. Detta innebar även en kontroll av att leverantörerna följde kemikalielagstiftningen.

Länsstyrelsen belyste de olika rollerna som kommun och Länsstyrelsen har när det gäller kemikalietillsyn. Vidare hur prövningen av import- och överlåtelsestillstånden kan underlättas med yttranden från kommunerna som har kemikalietillsynen över leverantörer och tillverkare.

Carina Blid tel 031-60 51 07

[Till Innehåll](#)

För er som vill veta hur branschorganisationerna hanterat vårt informationsutskick om egenkontroll kan vi berätta att Tidningen "Företagaren i Västra Götaland" har publicerat en artikel om projektet Systemtillsyn och egenkontroll i sitt oktobernummer!

[Till Innehåll](#)

Kontakta oss

Arbetsgruppens medlemmar kan kontaktas för frågor och synpunkter på allt som rör Miljösamverkan.

Lasse Lind, projektledare. Tel 0532-714 47,
fax 0532-187 70, lind.lasse@SNABELAtelia.com

Camilla Landén, biträdande projektledare (fram till årsskiftet). Tel 031-60 58 95, fax 031-60 58 97 camilla.landensNABELAo.lst.se

Övriga deltagare i arbetsgruppen (tel och e-post):
Teres Byström, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Skövde
0500-46 82 97, teres.bystromSNABELAskovde.se

Björn Närlundh, Miljöförvaltningen Göteborg
031-61 26 27, bjorn.narlundhSNABELAmiljo.goteborg.se

Ilpo Kettunen, Miljö- och teknikförvaltningen. Lilla Edet
0520-65 96 67, ilpo.kettunenSNABELAlillaedet.se

Camilla Björck, Miljö- och byggförvaltningen, Munkedal
0524-181 20 camilla.bjorckSNABELAmunkedal.se

Monica Lundberg, Göteborgsregionens kommunförbund, GR
031-335 54 79, monica.lundbergSNABELAgr.to

Gudrun Törnström, Länsstyrelsen (hälsoskyddsfrågor)
031-60 50 73, gudrun.tornstromSNABELAo.lst.se

Lotta Sahlin Länsstyrelsen (miljöskyddsfrågor) 031 - 60 50 19,
lotta.sahlinSNABELAo.lst.se

Leif Olofsson, Västra Götalandsregionens miljösekretariat
033-17 48 25, leif.olofssonSNABELAvregion.se

[Till Innehåll](#)

MVG

Ägare: Västra Götalandsregionen
Ansvarig utgivare: Peter Holmberg, Miljösekretariatet
tel 033-17 48 28
Redaktör: Lasse Lind tel 0532-714 47
Layout: Jenny Mårtensson, Profil, tel 0520-48 80 96

MVG finns också på Internet på www.vgregion.se/miljo under Miljösamverkan

Bidrag till nästa nummer vill vi ha senast 20 februari.
Antingen till: lind.lasseSNABELAtelia.com eller fax 0532-187 70

[Till Innehåll](#)

[Åter till Miljösamverkans startsida](#)

Inlagd/uppdaterad 2002-12-27 Informationsansvarig: [Lasse Lind](#)

Miljösamverkan Västra Götaland, Miljösekretariatet, Västra Götalandsregionen
Box 1726, 501 17 Borås, tel vx 033-17 48 00.